

Studenten zijn 'soa-superspreaders': 'Ze zijn niet bang en doen alsof het een verkoudheid is'

In de hitte van het moment je vrijpartij onderbreken om een condoom te pakken: studenten doen het liever niet. Bijna de helft van alle jongeren seks zonder. Het zit vervelend, voelt minder lekker, is ongemakkelijk en ze zijn duur, aldus studenten. Maar de gevolgen zijn groot: seksueel overdraagbare aandoeningen verspreiden zich daardoor razendsnel. „Als je er een krijgt, neem je een kuurtje en ben je er vanaf.”

Rachel van Kommer, Indra Jager 10-05-24, 07:00 Laatste update: 10-05-24, 10:15

-
-

4 REACTIES

„Het risico van een soa is het waard”, zegt Pim (17) uit Zeist. Hij is onderweg naar de bibliotheek op de Neude in Utrecht, om te studeren voor zijn vwo-examens. „Wat gonorroe is? Ik heb er wel van gehoord, maar ik weet niet wat het is. [Wat zijn de symptomen?](#)”

Steeds meer jongeren kiezen ervoor om onveilige seks te hebben. Soms wordt er helemaal niet over gepraat als de kleren uitgaan, want een condoom onderbreekt het moment én: „Je voelt minder als je het gebruikt. Ik hoorde van vrienden dat de ervaring beter is zonder, dus wilde ik dat ook proberen”, zegt Faas (16), voor diezelfde bibliotheek. „Als die meid gewoon verzorgd is...”

Ze doen alsof een soa een verkoudheid is, maar zo onschuldig is het écht niet

Rinske van de Goor, Huisarts

In 2023 gaf 43 procent van de jongeren aan met de laatste partner geen condoom te hebben gebruikt, terwijl dat in 2012 31 procent was. Volgens het RIVM [rukken besmettingen van seksueel overdraagbare aandoeningen met name op](#) onder hoogopgeleide witte vrouwen en mannen onder de 25 jaar.

Bovenkant formulier

Wil je elke week Het beste van de Gelderlander (Premium) nieuwsbrief ontvangen via e-mail?

Onderkant formulier

Huisarts Rinske van de Goor ziet dat ook in haar huisartsenpraktijk in de Utrechtse binnenstad. „Jonge mannen en vrouwen die een soa oplopen en onverschillig hun schouders ophalen: ‘Ik ben student, dat hoort er nou eenmaal bij’. Alsof een soa een verkoudheid is. Maar zo onschuldig is het écht niet”, aldus huisarts Rinske van de Goor.

Soa is geen zeldzaamheid

„Je wil liever geen soa, maar het is geen drama. Als je er één krijgt, neem je een kuurtje en ben je er vanaf”, zegt Floris (20), student in ‘[soa-hoofdstad](#)’ Utrecht. In zijn omgeving zijn soa’s ‘zeker geen zeldzaamheid’. Vooral gonorroe en chlamydia kent hij uit zijn omgeving.

Ik denk dat de vrouw het stopmoment moet creëren, want de man doet het minder snel

Rechtenstudente (22)

Hij heeft zich één keer laten testen, maar heeft geen soa gehad. „Ik werd gebeld dat ik me maar beter kon laten testen. Kan gebeuren, voor hetzelfde geld ben ik de volgende keer degene die moet bellen.”

Of hij nu een rubbertje mee heeft? Hij checkt z’n portemonnee: „Normaal gesproken wel, maar nu niet. Maar al heb ik het bij me, op het moment zelf kijk ik wel hoe het loopt.” Hij is banger voor een zwangerschap, maar denkt

ook daar niet over na: „Ik ga ervanuit dat vrouwen aan de anticonceptie zijn en anders halen we samen een morning-afterpil.”

Minder prettig

De Utrechtse student Suzanne (23) gebruikt én geen hormonale anticonceptie én soms geen condoom. „Ik denk de volgende ochtend weleens: waarom? Ik denk dat alcohol een rol speelt. In mijn omgeving komen soa's bijna niet voor, daarom ben ik er niet zo bang voor. Ik ben vooral bang voor een zwangerschap en duim dan maar dat ik ongesteld word.”

De reden om ondanks die angst tóch geen voorbehoedsmiddel te pakken? „Mijn leven is nonchalant en niet goed georganiseerd... Ik slaap altijd thuis en daar ligt sowieso een condoom, dus hij is altijd binnen handbereik. Maar wat is dan die laatste stap? Tja, ik weet dat mannen het vaak minder prettig vinden.”

Rechtenstudente K. (22) noemt zichzelf 'laks'. „Ik denk dat de vrouw het stopmoment moet creëren, want de man doet het minder snel. Jongens vragen ook niet of ik aan de pil ben. Sinds ik een soa heb gehad, chlamydia, ben ik bang om er nog eens één te krijgen. Daarom test ik elk halfjaar.”

Kuurtje en dan voorbij?

Huisarts Rinske van de Goor herkent de laconieke houding over een soa. Volgens haar heerst het idee dat je, net zoals Floris zegt, 'een kuurtje neemt en het dan voorbij is', terwijl het grote gevolgen kan hebben. De meest voorkomende seksueel overdraagbare aandoening is al jaren chlamydia, maar Van de Goor ziet daarnaast steeds vaker gonorroe, herpes en syfilis in haar praktijk.

En die zijn na behandeling echt niet altijd voorbij; sommige genitale wratten zijn volgens haar zo hardnekkig dat het jaren duurt voor ze zijn verdwenen en ook de pijnlijke blaasjes van herpes kunnen blijven terugkeren.

Chlamydia is moeilijker te behandelen, omdat er een toenemende resistentie voor antibiotica is. Jaarlijks worden zo'n vijfhonderd vrouwen onvruchtbaar door deze aandoening. Mannen kunnen prostaatontstekingen en aanhoudende brandigheid aan de penis overhouden aan soa's.

Er is een enorme verpreutsing

Daphne Gakes, Seksprofessor

Van de Goor vreest dat condooms onder studenten, 'soa-superspreaders' aldus de huisarts, een 'sullig imago' hebben gekregen. „Het beeld is nu: je bent wild en onstuimig en doet het zonder condoom, dát is rock-'n-roll. Vroeger was het: een man die een condoom in z'n portemonnee had, die was klaar en voorbereid op avontuur. Daar moeten we naar terug.”

Nog nooit zo hard moeten werken

Maar hoe maken we de condoom dan weer populair? Dat begint bij goede voorlichting, van ouders of op school, want anders zoeken ze het op social media, zegt [seksprofessor Daphne Gakes](#). Zij geeft voorlichting op middelbare scholen, maar ziet dat de deuren steeds vaker dichtgaan. „Seks? Nee, dat moeten de ouders maar doen. Maar die doen het niet.”

Daphne Gakes is seksprofessor. © Foto Ruud Voest

De ophef rondom de 'Week van de lentekriebels' - een week waarin op scholen aandacht wordt besteed aan weerbaarheid, relaties en seksualiteit - heeft het debat volgens Gakes geen goed gedaan. „Ik heb nog nooit zo hard moeten werken. Leraren zijn bang voor boze ouders. Volgens het curriculum moet er aandacht aan worden besteed en dat gebeurt nu bij biologie, maar het zou een apart vak moeten zijn.”

„We gaan terug in de tijd”, zegt de seksprofessor. „Er is een enorme verpreutsing. Daardoor krijgen we meer soa's, ongewenste zwangerschappen en meer seksueel grensoverschrijdend gedrag.”

Met smaken, ribbeltjes en figuren

De meeste jonge mensen halen veel uit porno, [zegt Gakes](#). En daarin zie je nooit een condoom omgerold worden. „Dat is jammer, want het kan juist zo'n ontwapenend momentje zijn.”

Condoms kunnen de seks juist verrijken, zegt ze. „Er zijn allerlei smaken, zoals aardbei en vanille, en figuren, bijvoorbeeld Mickey Mouse. Je hebt condoms met ribbeltjes en vormen waardoor de G-spot meer wordt gestimuleerd. Dat zorgt voor extra plezier. En daarnaast zijn ze er in alle vormen en maten. Ook extra dun. Sowieso is het onzin dat je minder voelt, het is een placebo-effect. Je went aan seksen met condoom.”

Ze tipt mannen én vrouwen om eens met het ding te oefenen, thuis. „Koop er honderd, ga oefenen op een dildo of jezelf en word er handig in. Je kunt ‘m op allerlei manieren omdoen. Zo hoeft het geen onderbreking te zijn, maar kan het ook een leuk of zelfs sexy moment zijn.”

Spookverhalen over soatesten

Een soatest kan, naast bij de huisarts en via een thuistest, afgenomen worden bij de GGD. Via de GGD is het gratis, via de huisarts wordt het vaak door de zorgverzekering vergoed maar moet je wel je eigen risico betalen (à 150 euro). Thuistesten bij de drogist zijn niet betrouwbaar, je hebt thuistesten online die dat wel zijn. De kosten hiervoor betaal je zelf.

Ik heb nooit een test gedaan. Dat hoeft van mij ook allemaal niet

Vmbo-leerling Faas (16)

Bij de GGD in Utrecht worden jaarlijks tienduizenden verzoeken gedaan, in 2023 bijna 60.000. Afgelopen jaren konden er tussen de 5500 en 6000 eerste soa-consulten worden uitgevoerd. „Vanwege beperkte financiering van de landelijke regeling kunnen we dus minder dan 10 procent van alle testverzoeken inwilligen”, zegt Mark van den Elshout, arts en medisch coördinator Centrum Seksuele Gezondheid GGD regio Utrecht.

Soms durven jongeren soms geen test te doen, om preventief te checken. „Ik heb nooit een test gedaan. Dat hoeft van mij ook allemaal niet”, zegt vmbo’er Faas. „Ik doe het sowieso vaker met *friends with*

benefits (vrienden waarmee je ook seks heb, red.). Als het op een feestje allemaal niet mee zit, kan ik hen bellen. Ik vertrouw erop dat zij geen soa hebben.”

Bang zijn voor een test hoeft niet meer, zegt Van den Elshout van de GGD. Vroeger werden er wattenstaafjes in de penis gestoken, maar zo werkt het allang niet meer.